

Okul devamsızlığıyla mücadele İyi Uygulamalar: Aile, Okul, ve Toplum Yaklaşımları

Devam için birlikte, başarı için birlikte.

TOPLUM

OKUL

AILE

Okul devamsızlığı, tek bir bakış açısıyla çözülemeyecek kadar karmaşık bir sorundur; bu nedenle **etkili** çözümler, ailelerin, okulların ve daha geniş toplumun koordineli bir şekilde **birlikte** çalışmasını gerektirir.

(Kearney, 2008; Heyne et al., 2019).

Co-funded by
the European Union

Okul devamsızlığıyla mücadele İyi Uygulamalar: Aile, Okul, ve
Toplum Yaklaşımları © 2025 by Observatory SOS-Attendance
is licensed under CC BY-NC-ND 4.0.

TOPLUM

Sosyal ve toplumsal düzeyde devamsızlık, eşitlik, fırsat ve sosyal uyumla bağlantılı daha geniş bir toplumsal sorun olarak anlaşılmalıdır. Yoksulluk, sağlık eşitsizlikleri ve sosyal dışlanma gibi yapısal faktörler, devamsızlık kalıplarına önemli ölçüde katkıda bulunmaktadır (Reid, 2014).

Bu düzeydeki iyi uygulamalar arasında sosyal hizmetler, ruh sağlığı uzmanları ve toplum kuruluşlarıyla koordinasyon yer alır; böylece ailelerin okulun kapasitesini aşan engelleri aşmaları için gerekli desteği almaları sağlanır. İşbirliğine dayalı ağlar, devamsızlığın temel nedenlerini ele alma ve öğrencilerin eğitimden tamamen kopmalarını önleme konusunda kolektif kapasiteyi güçlendirir.

Okul devamsızlığıyla mücadele İyi Uygulamalar

Erken müdahale (2. Seviye)

- Topluma yönelik motive edici eğitim desteği veya okul dışı programlar sunmak.
- Çatışma durumlarında aile ve toplum arabuluculuk hizmetleri.
- Maddi zorluk yaşayan aileler için okul yemekleri ve diğer yardımları.
- Okullar, yerel polis ve belediye hizmetleri arasında vaka takibi için iş birliği.

Evrensel önleme (1. Seviye)

- Belediyelerde okul devamlılığının önemi hakkında farkındalık kampanyaları.
- Sağlıklı alışkanlıkları ve aidiyet duygusunu pekiştiren eğlence ve spor programları.
- Kırsal veya dezavantajlı bölgelerde erişilebilir ve güvenli okul ulaşımı.
- Okullar, veli dernekleri ve kültürel/spor dernekleri arasında ortaklıklar.

Yoğun müdahale (3. Seviye)

- Yerel okul devamsızlık komitelerinin (belediye, sosyal hizmetler, okul, polis) etkinleştirilmesi.
- Risk altındaki aileler için müdahale programlarına yönlendirme.
- Ruh sağlığı merkezleri, gençlik dernekleri ve STK'larla koordinasyon.
- Sosyal ve iş gücü entegrasyonu için alternatif yolların oluşturulması.
- Ciddi devamsızlık veya savunmasızlık durumlarında ev temelli sosyal destek.

Okul devamsızlığıyla mücadele

İyi Uygulamalar

Evrensel önleme (1. Seviye)

- Pozitif, güvenli ve motive edici bir okul ortamı oluşturmak.
- Devamsızlığı sistematik olarak izlemek (ör. İTACA).
- Öğrencileri derslere katılmanın önemi konusunda bilinçlendirmek.
- Eğitim yılının başında aileleri devamsızlığın sonuçları ve alınan önlemler hakkında bilgilendirmek.
- Okula devamı Okul Eğitim Projesi'nde öncelik olarak entegre etmek.

Erken müdahale (2. Seviye)

- Haksız devamsızlık kalıplarını hızlıca tespit etmek.
- Dahili devamsızlık protokollerini etkinleştirmek.
- Belirli destek önlemleri içeren bireysel bir devam planı geliştirmek.
- Sınıfta olumlu pekiştirme uygulamak.
- Yeniden entegrasyonu teşvik etmek için görevleri ve değerlendirmeleri geçici olarak esnek hale getirmek.

Yoğun müdahale (3. Seviye)

- Vakayı belediye komisyonuna veya dış hizmetlere yönlendirmek.
- Aşamalı ve kişiselleştirilmiş bir yeniden entegrasyon planı geliştirmek.
- İlerlemenin gözden geçirilmesi için aile ve dış paydaşlarla haftalık koordinasyon sağlamak.
- Merkezde bir rehber öğretmen veya mentor atamak.
- Öğrenciyi destek gruplarına veya daha yoğun mentorluk programlarına dahil etmek.
- Gerekirse eğitimsel alternatifler veya ikinci şanslar sunmak

OKUL

Okul bağlamında, güvenli, kapsayıcı ve ilgi çekici bir ortam, öğrencilerin aidiyet duygusunu ve okula devam motivasyonunu geliştirmek için hayati öneme sahiptir. Araştırmalar, öğrencilerin öğretmenler, akranlar ve genel okul topluluğu ile olumlu ilişkiler kurduklarında okulu kaçırma olasılıklarının daha düşük olduğunu göstermektedir (Kearney & Graczyk, 2020).

Destekleyici bir okul ikliminin teşvik edilmesi, akademik ve sosyal-duygusal destek sunulması ve net devamsızlık izleme sistemlerinin uygulanması gibi önleyici eylemler, etkili uygulamanın temel unsurlarıdır. Ayrıca, öğretmenler ve personel uyarı işaretlerini gözlemlemek ve hızlı yanıt vermek için en iyi konumda olduklarından, okullar erken tespit ve müdahalede merkezi bir rol oynar.

AİLE

Aile bağlamında, ebeveyn katılımı, tutarlı iletişim ve günlük rutinlerin oluşturulması, devamsızlığa karşı koruyucu faktörler olarak kabul edilmektedir (İngül et al., 2019). Ebeveynlerin eğitimle ilgili beklentileri, okula yönelik olumlu tutumların örneklenmesi ve yapılandırılmış bir ev ortamının oluşturulması, çocukların motivasyonunu ve okula devam konusundaki sorumluluk duygusunu önemli ölçüde güçlendirir. Ayrıca, aileler okulu destekleyici ve güvenilir bir ortak olarak gördüklerinde, iş birliğine dayalı problem çözme süreçlerine daha kolay katılır, gerektiğinde profesyonel yardım arar ve tutarlı iletişimi sürdürürler. Bu anlamda, aile bağlamı yalnızca önleyici bir işlev görmekle kalmaz, aynı zamanda okul devamlılığında uzun vadeli iyileşmeleri sürdüren aktif ve vazgeçilmez bir aktör haline gelir.

Erken müdahale (2. Seviye)

- Devamsızlığın ilk belirtilerinin tespiti ve analizine katkı sağlamak.
- Öğretmenler ve öğrencilerle üçlü toplantılara katılarak taahhütleri belirlemek.
- Kısa vadeli ve gözden geçirilebilir hedeflerle devam sözleşmeleri imzalamak.
- Evde olumlu pekiştirmeler oluşturmak (aile gezileri, eğlence etkinlikleri).
- Devamsızlığı engelleyen aile dinamiklerini düzenlemek (zamanlama, ulaşım planlaması).

Yoğun müdahale (3. Seviye)

- Okula kademeli yeniden entegrasyon planına dahil olmak.
- Devamsızlık, ergenlik veya birlikte yaşama konularında aile eğitim programlarına katılmak.
- Temel nedenlerin ele alınmasında sosyal hizmetler, psikologlar veya terapistlerle aktif iş birliği yapmak.
- Planı izlemek ve uyarlamak için okulla haftalık iletişim kurmak.
- Günlük devam takibinde ortak sorumluluk üstlenmek.

Evrensel önleme (1. Seviye)

- Net günlük rutinler oluşturmak (uyku saatleri, yemekler, malzeme hazırlığı).
- Okula gitmenin önemi hakkında olumlu konuşmak.
- Günlük devamsızlığı takip etmek (günlüğü kontrol etmek, okul günü hakkında konuşmak).
- Rehber öğretmen toplantılarına katılmak ve okul etkinliklerine dahil olmak.
- Okulla sürekli iletişim kurmak (e-posta, telefon, toplantılar).